

**100 rokov knižničnej
činnosti v okrese
Vranov nad Topľou**

*Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Štátny archív v Prešove,
pracovisko Archív Vranov nad Topľou*

Pracovníci archívu pripravili pre verejnosť výstavu s názvom

***„100 rokov knižničnej činnosti v okrese
Vranov nad Topľou“***

ktorá pripomína 100 rokov organizovanej knižničnej činnosti v okrese.

Výstava je inštalovaná v priestoroch archívu

od 1. apríla 2022 do decembra 2022.

*Obsahom výstavy sú kópie archívnych dokumentov, ktoré chronologicky mapujú
knižničnú činnosť.*

Na stretnutie s Vami sa teší kolektív pracovníkov archívu.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ **1890** - vzniká **prvá verejná knižnica** vo Vranove nad Topľou na pôde **vranovského kasína**. „Kasíno“ však neoznačovalo centrum hazardných hier, ale **kultúrno-spoločenský spolok**, kde sa schádzali promad'arsky cítiaci obyvatelia Vranova. Tu čítali knihy a diskutovali o kultúrnych a spoločenských otázkach Vranova a okolia. Prvým knihovníkom sa stal okresný zverolekár **dr. Jozef Horgónyi**. V knižnici sa v tomto období nachádzalo 987 zväzkov kníh.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ **1902** - otvorenie čítárne - poskytovala pre čitateľov knižnice **dennú tlač**. Vo fonde knižnice sa nachádzalo **799 zväzkov kníh**, ktoré si čitatelia mohli vypožičať **dvakrát** do týždňa. Za výpožičku sa platil poplatok **10 halierov**. Čitateľom pre ľahšiu orientáciu v knižných tituloch a časopisoch slúžil **katalóg kníh a časopisov**. Knihy boli uložené v **dvoch skrinách**.
- ❖ **1909** - navýšenie knižničného fondu o 147 zväzkov na **946 zväzkov kníh**. Knižnicu navštívilo **27 čitateľov**, ktorí si vypožičali 213 zväzkov kníh. Knihy sa mohli požičiavať každý týždeň v poobedňajších hodinách.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

Hotel Magyar Korona
sídlo Čítacieho spolku

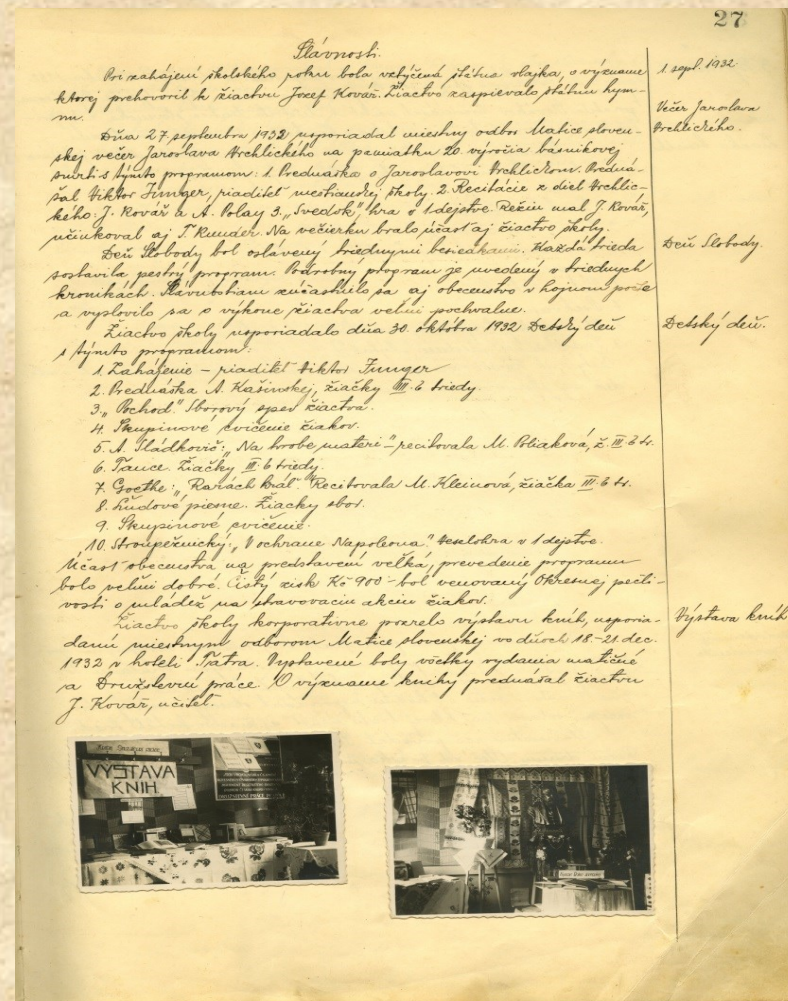
- ❖ **1910** - založený **Čítací spolok**, ktorý sa nachádzal v **hoteli Magyar Korona** (tri miestnosti). V spolku sa čítali denníky v maďarskom jazyku. Išlo najmä o denníky, ktoré prinášali najviac informácií z Vranova - **Zemplén, Felső Zemplén, Felvidéki Közlöny, atď.**

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ **1912** - knižnicu navštívilo **45 čitateľov**, vypožičalo sa **327 zväzkov kníh** a post knihovníka v tomto období zastával **Andrej Leškovič**. V krátkom čase po vzniku Československej republiky **doznievala činnosť** Vranovského kasína (knižnice a čítárne) a Čítacieho spolku. Ich činnosť sa skončila **v roku 1921**.
- ❖ **1. apríl 1922** - Vranovčania získavajú novú knižnicu na pôde **Miestneho odboru Matice slovenskej vo Vranove nad Topľou (ďalej MO MS)**.

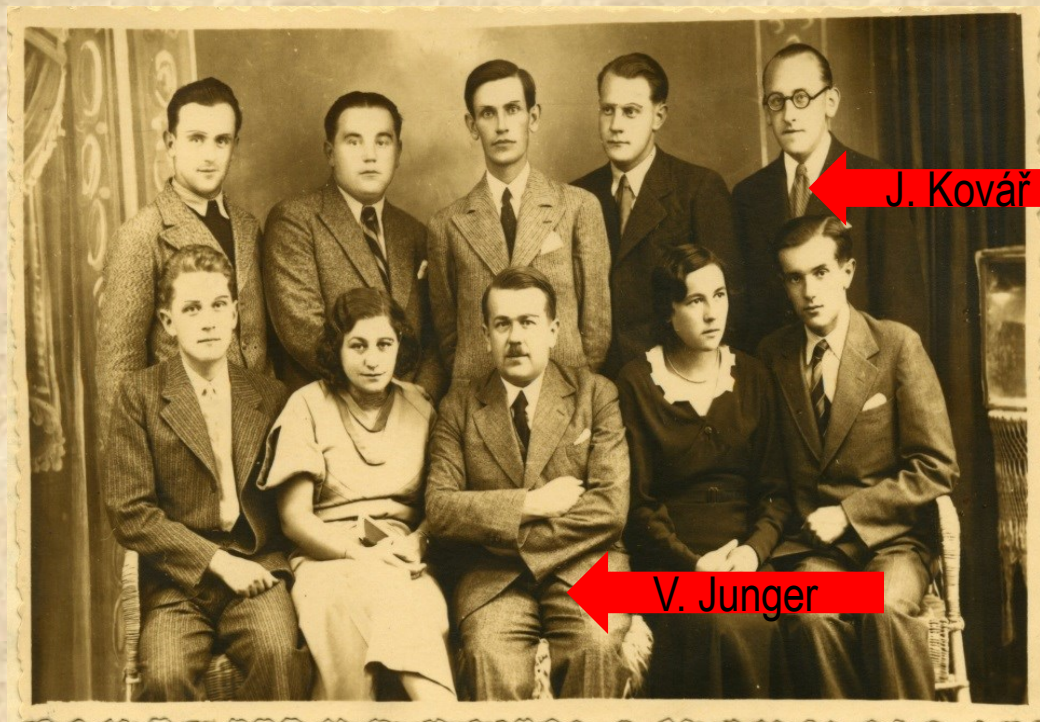
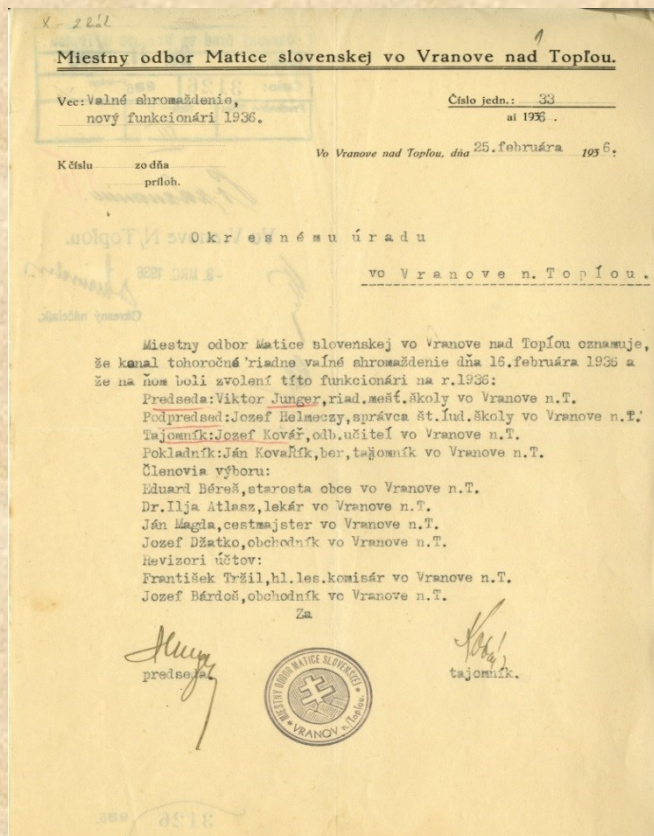
100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

❖ Jedným z aktívnych členov MO MS vo Vranove nad Topľou bol učiteľ **Jozef Kovár**. V MO MS mal funkciu tajomníka. Pre žiakov meštianskej školy pripravil **18. - 21. decembra 1932 výstavu kníh** v hoteli Tatra. Na výstave boli vystavené **maticné a družstevné práce**. Kovár žiakom prednášal o význame kníh.

Výstava kníh v roku 1932
Fond: ZŠ Juh Vranov nad Topľou, Zápis v školskej kronike.

100 rokov knižničnej činnosti vo Vranove nad Topľou

Oznámenie MO MS o voľbe nových funkcionárov z valného
zhromaždenia o voľbe nových funkcionárov z roku 1936

Učiteľský zbor Meštianskej školy vo Vranove nad Topľou 1935

Fond : OÚ Vranov nad Topľou 1923 - 1945, inv. č. 529, č. šk. 43.

Fond: ZŠ Juh vo Vranove nad Topľou, fotografia v kronike školy.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

❖ V prvom polroku roka **1939** zaznamenala knižnica slabšiu návštevnosť. Návštevnosť knižnice sa zlepšila v lete, k čomu prispelo aj **prest'ahovanie knižnice** do nových priestorov **kultúrneho domu**. V kultúrnom dome vo Vranove nad Topľou bola otvorená **čítareň**. Otvorením čítárne došlo k **zlepšeniu knižničných služieb** poskytovaných čitateľom. Knižnica bola otvorená každú stredu a sobotu v čase od 16. hodiny do 18. hodiny. Čítareň využívali čitatelia každý deň od 17. hodiny do

19. hodiny, služby čitateľom poskytovala aj v nedeľu v čase od 15. hodiny do 18. hodiny.

Melničák, C.: História vranovských ulíc, 2015, s. 16.

Budova sídla bývalých priestorov knižnice.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

V **40. rokoch 20. storočia** starostlivosť o osvetu kultúru a šport v okrese Vranov nad Topľou pripadla **Okresnej osvetovej rade vo Vranove nad Topľou (ďalej OOR)**. Pod záštitou OOR vo Vranove nad Topľou bol v **roku 1947** usporiadaný jednodňový **kurz pre obecných knihovníkov v malých obciach**. Podľa osnovy kurzu mali prednášku viesť:

- a) knižničný inšpektor obvodu a osvetový inšpektor okresu,
- b) skúsený knihovník alebo stredoškolský profesor.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

Osnova prednášky:

- a) knižničný zákon* - upozorniť na podstatné časti: literatúra vhodná pre knižnice, prírastok v knižniciach, požičiavanie kníh, osoba knihovníka,
- b) literatúra a výber z kníh* - upriamiť pozornosť na výber vhodnej literatúry pre obecné knižnice,
- c) katalogizácia a správa knižnice* - oboznámiť knihovníkov s triedením a označovaním kníh a prakticky im ukázať katalogizovanie kníh,
- d) propagácia knihy a čítania* - popularizácia čítania kníh (výstavky kníh, miestny rozhlas, čitateľské večierky),
- e) osobnosť knihovníka* - knihovník a jeho vzťah ku knihe a čítaniu a vzťah ku čitateľovi.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

Podrobná osnova jednodňového kurzu pre obecných knihovníkov v malých obciach.

Rámcový rozvrh: I. Knižničný zákon..... 1/2 hod.
II. Literatúra, výber kníh 1 a 1/2 "
III. Katalogizácia a správa kníh. 3-4 hod.
IV. Propagácia kníh a čítania 1/2 hod.
V. Osobnosť knihovníkova..... 1/2 hod.
Spolu: 6 až 7 hod.

Podrobná OSNOVA

I. knižničný zákon: Naprebrať celý knižničný zákon, ale upozorniť len na podstatné časti, ako: čl. 3, čo má a nemá byť v obecných knižniciach, čl. 9, miestnosti, čl. 11, prírastok v knižniciach, čl. 18-20, podmienky požičiavania, čl. 26 a 28, náklad na obecné knižnice, čl. 33, 42-44, knižničná rada / so zreteľom na dekrét prezidenta Rep. č. 130/45 /, čl. 45-48, knihovník, čl. 41, 45, dozor nad obec. knižnicami.

II. Literatúra:

A. Všeobecná: Otrúšň úvod. Hľadiská pri výbere vhodných kníh pre obecné knižnice. Pomôcky pri výbere kníh: bibliografia, soznamy nakladateľstiev, literárna kritika, časopis Govato.
B. Literatúra domáca: Tu najde len o chronologický vývoj literatúry, ale ľutka treba rozdeliť si synchronisticky do týchto skupín: Dedinské poviedka a román, historický román a poviedka, sociálny a psychologický román, román z mestského prostredia, ženy v slovenskej a českej literatúre, liter. z národného odboja, dráma, poézia, národné povesti a rozprávky, literatúra pre mládež.

O každej skupine treba veľmi stručne poukázať, v skom smere pôsobí na čitateľov, uviesť patričné tendencie: socioforané, kooperatívne... a uviesť niekoľko autorov a ich diel, ktoré by mohli prísť do úvahy na zaradenie do obecných knižníc, vzťahom na úroveň čitateľov.

C. Literatúra sv. tova: Tu treba len upozorniť na proklady / v slovenčine, príp. aj v češtine / autorov slo-

2.

venských a iných národov, so zreteľom na vhodnosť ich zaradenia do obecných knižníc. / malé a stredné obce./

III. Katalogizácia a správa knižnice:

A. Časť všeobecná: / teoretická: / 1 hodina.

Triedenie a značkovanie kníh: Soznamy: 1. prírastkový, 2. soznam miestny / odborový- lístkový/, 3. soznam menný / abecedný- lístkový/, 4. príručný soznam pre čitateľov, 5. knižničný poriadok, 6. pokladničný denník. Ďalej čitateľská legitimácia, knižný lístok, štatistické výkazy.

B. Časť praktická: / 2-3 hod. / Každý účastník kurzu zeknihuje aspoň 10 kníh tak, aby boli zastúpené knižky: beletria, poézia, knižky pre mládež, naučná a divadelná literatúra a časopisy. Prednášateľ bude mať k dispozícii knižky, hoci už i značkové / predpokladá sa, ako by boli nové /. Každý účastník kurzu bude mať k dispozícii: 1 hárok prírastkového soznamu / číslo štátneho nakladateľstva S-10203/, ďalej 24 hlavných knižných lístkov pre soznam miestna a menný, z toho: 12 kusov č. S-10206, 4 kusy č. S-10206/a, 4 kusy č. S-10206/b, 4 kusy č. S-10206/c. Ďalej: 1 knižničný poriadok, č. S-10211, 5 kusov čitateľskej legitimácie č. S-10207, knižné lístky: 4 kusy č. S-10210, 2 kusy č. S-10210/a, 4 kusy č. S-10210/b, 2 kusy č. S-10210/c, . Tlačivo S-10205, zpráva o činnosti knižnice, 1 tlačivo č. S-10201- inventár zariadenia, 1 tlačivo č. S-10202- knižky dané do väzby.

IV. Propagácia kníh a čítania: Poukázať na prostriedky, ktorými sa dá propagácia prevádzať, ako: výstavky kníh, čitateľské večierky, reklamy v kine, plakáty, vývesné dosky a skrine, miestny rozhlas, spolupráca s kníhkupecami a pod.

V. Osobnosť knihovníkova: Jeho vzťah ku knihe a knižnici. Jeho poslanie v kultúrnom napredovaní obce. Vzťah ku čitateľom po stránke psychologickéj, jeho vplyv na čitateľov. Usmernenie čítania.

Rámcová osnova z jednodňového kurzu pre obecných knihovníkov v malých obciach
Fond : Okresná osvetová rada vo Vranove nad Topľou 1946 - 1947, inv. č. 1, č. šk. 1.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

Objednávací list - účet pre
normalizované tlačivá verejných
obecných knižníc

Fond: Okresná osvetová rada vo Vranove nad Topľou
1946 - 1947, inv. č. 1, č. šk. 1.

Štátne nakladateľstvo v Bratislave
Účet pošt. spor. v Bratislave č. 813
Telefon 39-79

Dňa _____ 19__

Objednací list - Účet

Podpis _____ v _____
pošta _____, objednáva dolu uvedené tlačivá a posiela súčasne Kčs _____

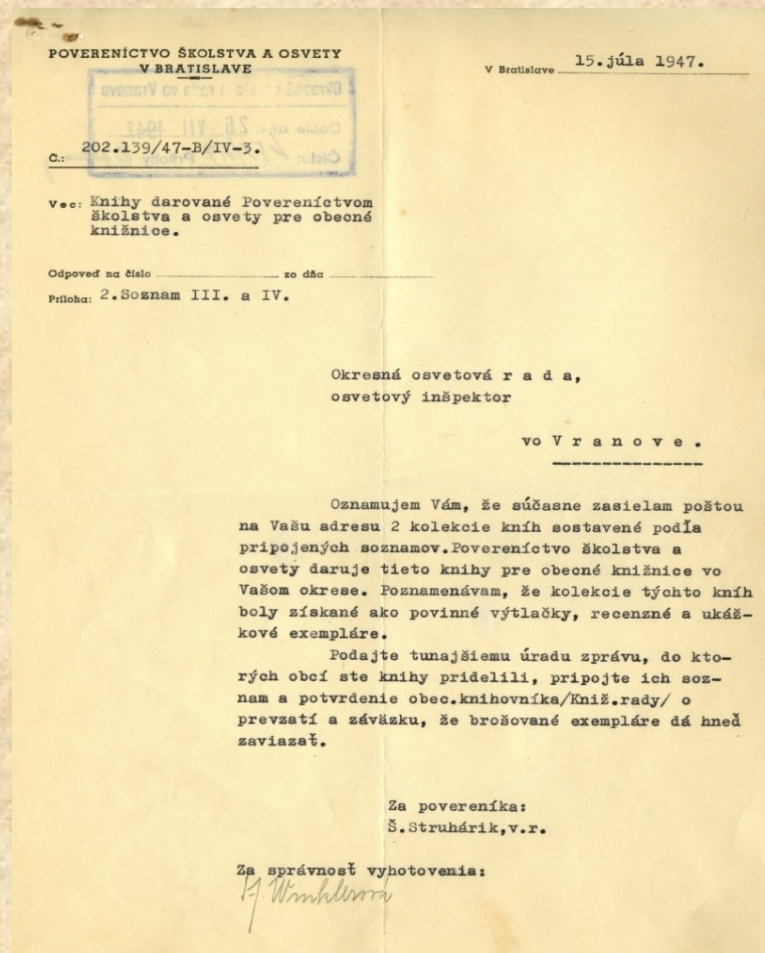
Počet	Číslo	Tlačivá pre verejné obecné knižnice	Cena v hal.	Suma	
				Kčs	h
	S 101-05	Zpráva o činnosti knižnice	-50		
	S 101-06	Prehľadná tabuľka o činnosti obecných a verejných knižníc	1'-		
	S 102-01	Inventár zariadenia	1'-		
	S 102-02	Knihy dané do väzby	1.-		
	S 102-03o	Soznam prírastkový (sošit)	8'-		
	S 102-03	" " voľné hárky	-50		
	S 102-04	Soznam čitateľov	7'-		
	S 102-05	Príručný soznam čitateľov	12:50		
	S 102-06	Hlavný knižný listok (biely)	-30		
	S 102-06a	" " " (ružový)	-30		
	S 102-06b	" " " (zelený)	-30		
	S 102-06c	" " " (modrý)	-30		
	S 102-07	Čitateľská legitimácia	-30		
	S 102-08	Korešpondenčný listok (upomienka)	-30		
	S 102-09	Čitateľský listok	-40		
	S 102-10	Knižný listok (biely)	-40		
	S 102-10a	" " (ružový)	-30		
	S 102-10b	" " (zelený)	-30		
	S 102-10c	" " (modrý)	-30		
	S 102-11	Knižný poriadok	-30		
	S 102-12	Štítky pre značky	1'-		
	S 1156o	Jednacia zápisnica viazaná	30'-		
			Spolu		
			Výpravné		
			Dovedna		

Pri objednávkach tlačív má sa podľa predpisu súčasne poukázať príslušná suma.

O. t. 14 - 1947 L. B.

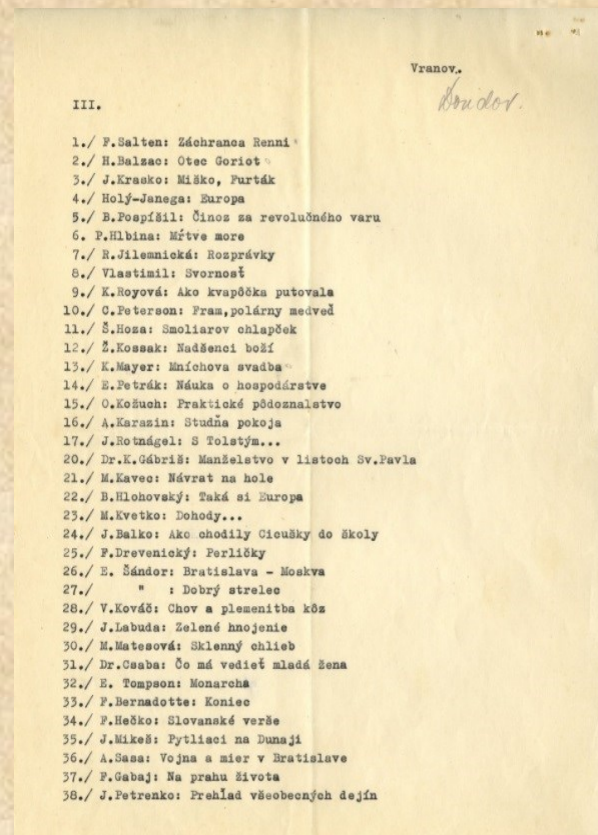
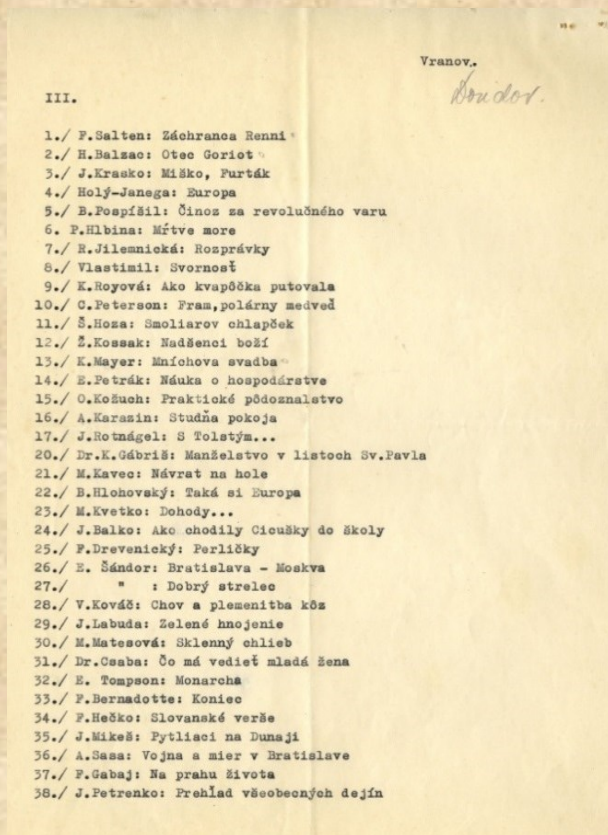
100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ Jednou z úloh Povereníctva školstva a osvetu v Bratislave bolo dopĺňať knižničné fondy obecných knižníc – **darovaním kníh**.
- ❖ Darovanie kníh knižniciam v okrese Vranov nad Topľou sa uskutočnilo **v roku 1947**.
- ❖ Darované boli **2 kolekcie kníh**. Boli to povinné výtlačky, recenzné a ukážkové exempláre.

List Povereníctva školstva a osvetu o darovaní kníh pre obecné knižnice
Fond: Okresná osvetová rada vo Vranove nad Topľou
1946 - 1947, inv. č. 1, č. šk. 1.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

Zoznamy darovaných kníh pre obecné knižnice

Fond: Okresná osvetová rada vo Vranove nad Topľou 1946 - 1947 , inv. č. 1, č. šk. 1.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ Obecné knižnice v okrese Vranov nad Topľou vypracovávali o svojej činnosti **ročné správy** a zasielali ich na **miestne národné výbory v obciach okresu**. Takéto správy o činnosti obecných knižníc sa nám zachovali z rokov **1950 a 1951** a môžeme sa z nich dozvedieť: veľkosť knižničných fondov, počet vypožičaných kníh, počet čitateľov, o financovaní knižníc, o umiestnení knižníc, o osobe knihovníka. Z týchto správ boli vypracované **súhrnné správy**, ktoré sa ďalej prerokovávali orgánmi ONV vo Vranove nad Topľou.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

Verejná obecná knižnica v Michalku okres Vranov

Císlo: 91/1957 Druh knižnice: slovenská, poľská

Vec: Zpráva o činnosti knižnice za rok 19__ (Nevhodné prečiernať.)

Miestnemu národnému výboru
v Vranove

Podľa článku 48, písmena c) vykonávacieho nariadenia z 5. novembra 1945, článku 607 Sb. z. a n. k zákonu o verejných knižniciach podáva knižničná rada (knižovník) verejnej obecné knižnice

zprávu o činnosti za rok 1951.

podľa stavu k 31. decembru 19__

I. Počet sväzkov (kníh a celých roč. časopisov):

a) Na začiatku roku bolo všetkých sväzkov spolu 240
v roku pribudlo sväzkov spolu ~
z toho zadarmo 34
v roku ubudlo sväzkov spolu ~
z toho stratených ~
vyraďených revíziou ~
poškodených ~

b) Na konci roku bolo všetkých sväzkov spolu 274
z toho kníh zábav. 100
náučných 200
pre mládež 24
celých roč. časopisov ~
hudobní ~

II. Celkom sa v roku požičiavali knihy: v knižnici ~ týždňov
V týždni sa požičiavali knihy, a to ~ krát
v tieto dni utorky
Je pri knižnici čítareň? ~
V čítárni bolo vypožičaných novín ~
časopisov ~

III. Počet čitateľov v uved. roku: Počet osôb, ktoré si vypožičiavali knihy 41

IV. Počet výpožičiek: Vypožičalo sa sväzkov spolu 984
z toho kníh zábav. 400
náučných 480
iných 34
Ktoré 3 knihy sa najviac čítali Antonín Lopaľochy, Prírodný rok.
Človek, životná cesta, P. Hovorko, J. Radványi
Radványi, Hovorko, náš národ.

V. Finančná správa: V rozpočte obce sa na tento rok započítala len na nákup nových kníh suma 1070 Kčs. - h.

a) Príjmy: 1. Zostatok z minulého roku ~ Kčs. - h.
2. Celkový príspevok od obce 1870 Kčs. - h.
3. Iné príjmy ~ Kčs. - h.
Celková suma 1870 Kčs. - h.

b) Výdavky: 1. Splátky na dlh ~ Kčs. - h.
2. Nákup kníh a časopisov 1070 Kčs. - h.
3. Vážba a opravy ~ Kčs. - h.
4. Nájom, kúrenie, svetlo a čistenie knižnice ~ Kčs. - h.
5. Platy knižníka (odm.) ~ Kčs. - h.
6. Iné výdavky ~ Kčs. - h.
Celkový výdavok ~ Kčs. - h.

Knižnica má k uvedenému dňu dlh ~ Kčs. - h.
zostatok ~ Kčs. - h.
Za požičiavanie jedného sväzku sa platilo ~ Kčs. - h.

S. 101—05. Všetky práva vyhradené. 1949—564

VI. Má knižnica výstavnú budovu? nie
Vlastné miestnosti? našedná škola.
Kde je umiestnená? ~
Aké knižnice sú v obci okrem obecnej a školských a koľko sväzkov majú? ~

VII. Je zriadená knižničná rada? nie Kto nie je? ~
Meno a zamestnanie knižníka Štef. Čecháčeková uč.
Jeho odborné knižnicke vzdelanie (miesto vykonanej knih. skúšky, číslo a dátum vyvedenia) ~
Ostatný preosol ~

VIII. Poznámky: ~

v Michalku dňa 1. júla 1957.

Čecháček predseda kniž. rady.
Štef. Čecháčeková knižníka.
~ pokladník kniž. rady.

Miestny národný výbor v Michalku, p. Čecháčeková

Císlo: ~
Príloha: 1 čístopisová správa.

Okresná osvetová rada
v Vranove

Predkladám na ďalšie pokračovanie.

v Michalku dňa 1. júla 1957.

Čecháček predseda MOR.

Uposornenie: Zprávu podáva knižničná rada do 15. januára v 3 čístopisoch. Jeden zostane knižnici. Ďalšie 2 sa postúpia Okresu MNV, ktorý postúpi 1 čístopis Okresnej osvetovej rade (do rúk osvetového inspektora). Podľa jednotlivých zpráv vyhovuje osvetový inspektor pohľadný výkaz okresu na predloženie štátnom tlaču. Vo finančnej správe spomenutý povinný roční príspevok obce na nákup nových kníh v rozpočte preimovaný, určuje sa podľa počtu obyvateľstva. Nemie sa použiť na úhradu správnych výdavkov a platiev zamestnancov. Ak nie je v obci knižničná rada, zprávu vyplní knižníka.

Číslo meš. sa prená a úplné!

Správa o činnosti za rok 1951 - Verejná obecná knižnica v Michalku

Fond: Okresný národný výbor Vranov nad Topľou 1949 - 1954, inv. č. 184, č. šk. 100.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ **V marci 1951** vydalo Povereníctvo informácií a osvety úpravu, na základe ktorej sa obecné aj mestské knižnice premenovali na „**ľudové knižnice**“. V našom okresnom meste preto vznikla **Okresná ľudová knižnica** (ďalej OLK). Úlohou knižnice bolo vychovávať obyvateľov mesta ideovo-politicky a mravne a to prostredníctvom čítania vhodných kníh a realizovaním kultúrnych podujatí. **V decembri 1952** sa OLK zlúčila s Domom osvety vo Vranove nad Topľou na základe **výnosu**, ktorým sa zriaďovali domy osvety.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ Hodnotením okresnej a obecných knižníc vo Vranove nad Topľou sa zaoberala **súhrnná správa z roku 1954**, prerokovaná na zasadnutí Rady ONV vo Vranove nad Topľou. Zo správy sa dozvedáme, že v okrese Vranov nad Topľou bolo **46** obecných knižníc. Obecné knižnice boli v správe podrobené kritike za neplnenie svojich povinností, nedostatočné personálne obsadenie, ako aj za prítomnosť nevhodnej literatúry.
- ❖ O niečo priaznivejšia bola situácia v Okresnej ľudovej knižnici vo Vranove nad Topľou, čo dokladajú nasledovné údaje:

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

Literatúra	Počet zväzkov	Ukazovateľ	Počet
Krásna	1532	Čitatelia	578
Pre mládež	483	Z toho detí	344
Politická	111	Výpožičky	5000
Pol'nohospodárska	103		
Technická	39		
Prírodovedecká	6		
Ostatná	105		
Spolu	2379		

*Zápisnica zo zasadnutia Rady ONV vo Vranove nad Topľou z marca 1954
Fond: ONV vo Vranove nad Topľou 1949 - 1954, inv. č. 15.*

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ O vedení kultúrno-osvetových činností a knižnice sa dozvedáme zo **súhrnnej správy z roku 1954**. Zo správy vieme, že v 50. rokoch 20. storočia bol vedúcim knižnice pán **Repko**. Pracou knihovníčky bola poverená pani **Lahitová** a post knižničnej inšpektorky ONV zastávala pani **Petrigová**. Koncom roka **1954** mala knižnica **2716 kníh a 489 čitateľov**. O prečítaných knihách sa v knižnici uskutočnili **besiedky**. (Rozprávka o Leninovi, Slovenské rozprávky, Čenkovej deti atď.) Zrealizovala sa aj čitateľská konferencia o knihe K. Lazarovej „**Osie hniezdo**“.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ K odčleneniu OLK vo Vranove nad Topľou od Domu osvetý vo Vranove nad Topľou došlo **1. januára 1955**. V tomto období sa riaditeľkou knižnice stala **Emília Burdová**. V **60. rokoch 20. storočia** došlo k zrušeniu okresu Vranov nad Topľou a OLK vo Vranove nad Topľou sa zreorganizovala na **Miestnu ľudovú knižnicu** a stala sa pobočkou OLK v Michalovciach. V tomto období knižnica zápasila s nevhodným umiestnením ako a s obmedzenými finančnými prostriedkami. K zlepšeniu situácie došlo v roku **1968**, kedy bol opäť vytvorený okres Vranov nad Topľou.

100 rokov knižničnej činnosti vo Vranove nad Topľou

- ❖ V roku **1968** došlo aj k **opätovnému otvoreniu** knižnice vo Vranove nad Topľou. **V 70. rokoch 20. storočia**, na skvalitnenie knižničných služieb, bola v knižnici vytvorená **biblio-graficko-informačná služba** a vydával sa aj **metodický spravodajca**. K trom oddeleniam detskému, dospelému a bibliografickému, pribudlo aj štvrté oddelenie a to **oddelenie politickej a náučnej literatúry**.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

35. výročie Slovenského národného povstania v roku 1979 - výstavka

❖ Spolupráca knižnice s **KaSS** a
**kinom Topľa vo Vranove nad
Topľou,**

❖ Príprava **podujatia a besedy s
účastníkmi SNP,**

❖ Premietanie filmu a výstava
kníh a publikácií o SNP.

177

popoludní vystúpili súbory Bukovčan,
Vranovčan, Chymlón a Humenného
a súbory okresu Lďár nad Táčavou.

V štvrtok 6. septembra
1979 usporiadali Kultúrne a politické
stredisko vo Vranove nad Topľou, Okresná
knižnica a kino Topľa vo Vranove
nad Topľou tematické popoludnie
venované k 35. výročiu Slovenského
národného povstania. V jeho 1. časti
sa uskutočnila beseda na účasť
podplukovníka Emila Kresáča, člena
1. partizánskej brigády Jana Licku
a kapitána J. Rusinka účastníka
prvého československého armádneho
zboru v Sovietskom zväze, ktorí
vo svojich príhovoroch oboznámili
publikov a vzhľadov s dôležitými
udalosťami pred a počas Slovenského
národného povstania. V druhej časti
tematického popoludnia bol premiet-
aný slovenský film "Chod a neľúť sa",
venovaný príkazníkovi veliteľa Hľaba
brigády Čapajev Ľudovítovi Kukurellimu.
V rámci tematického popoludnia bola
vo vestibule kina Topľa inštalovaná
aj výstavka kníh a publikácií
s tematikou Slovenského národného
povstania.

V pondelok 1. októbra otvorili
vo vestibule Okresného národného zboru

Zápis v kronike mesta

Fond: MsNV vo Vranove nad Topľou 1949 - 1990.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ Knižnica pri organizovaní súťaží spolupracovala aj s **okresnými knižnicami a školami**, preto v roku **1981** usporiadala súťaž o *najkrajší denník*. Súťaž s názvom „**Pozdrav komunistickej strane**“ bola zorganizovaná na počesť **60. výročia komunistickej strany**. Úlohou súťaže bolo získať aktívnych čitateľov knižnice, ale tiež pochopiť úlohu strany pri budovaní socialistickej spoločnosti. Do súťaže sa zapojilo 52 súťažiacich zo 7 knižníc. Medzi najkrajšie denníky patrili denníky 3 žiačok: S. Hlivkovej, M. Bitnerovej a M. Kentošovej. Knižnica tiež v roku 1981 zorganizovala **1142** podujatí pre deti a dospelých.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

**Sút'áž o najkrajší denník
„Pozdrav komunistickej strane“ v roku 1981**

Okresná knižnica vo Vranove
v spolupráci so strediskovými knižnicami
a školami uskutočnila súťaž o najkrajší
denník pod názvom: „Pozdrav komunis-

Zápis v kronike mesta

Fond: MsNV vo Vranove and Topľou 1949 - 1990.

238

tický strane." Bola vyhlásená na počesť
60. výročia strany, XVI. kongresu Komunistickej
strany Československa a volieb do nasku-
pidel'ských rokov. Cieľom súťaže bolo nájsť
v spolupráci a na pomoci škôl, čo najviac
aktívnych čitateľov knižnice, napojiť ich
do aktivity a priblížiť im dni a udalosti,
keď sa uskutočňovali premeny našej spo-
ločnosti a pochopiť úlohu komunistickej
strany a robotníckej triedy pri budovaní
našej rozvinutej socialistickej spoločnosti.
Do súťaže sa napojilo päťdesiatdva sú-
ťažiacich zo siedmich knižníc. Z dvadsi-
jeden vystavených súťažných denníkov,
ktoré postúpili do okresného finále, boli
najlepšie denníky J. Hlívkovej zo Základnej
deväťročnej školy sídlisko "Vnovo, M.
Bilnerovej zo Základnej deväťročnej školy
Holívkovej a M. Kentošovej zo Základnej
deväťročnej školy Bystré.

Okresná knižnica vo Vranove nad Topľou
organizovala v roku 1981 tiež strediskové
kolektívnych podujatí pre deti i dospelých,
na ktorých sa zúčastnilo strediskové tímy
štyridsaťdeväťdesiatjeden čitateľov.

28. augusta vyvrcholili v našom
okrese oslavy 37. výročia Slovenského ná-
rodného povstania. Okresné oslavy jednej
z najvýznamnejších udalostí v našich
dejinách sa začali o 14.30 hodine. Po polo-

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ V roku **1982** bola do funkcie riaditeľky knižnice vymenovaná **Margita Foberová**. Knižnica sa v tomto roku rozšírila o **pobočku na Sídlišku 1. mája**. K novým formám práce s čitateľom prispela i **medziknižničná výpožičná služba, budovanie kartotéky osobností okresu Vranov nad Topľou, stretnutia so spisovateľmi** (D. Harmanovou, R. Móricom, B. Mačingovou atď.). V rámci akcie **Týždeň detskej knihy** vo Vranove nad Topľou sa zaviedli nové *formy práce* s detskými čitateľmi - exkurzie, zápisy prváčikov, besedy pre rómske deti v pionierskych táboroch.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

Riaditeľky knižnice s kolektívom

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ Pracovníci Okresnej knižnice vo Vranove nad Topľou v roku 1985 zorganizovali, pre učiteľov slovenského jazyka a 225 žiakov, veľmi zaujímavú besedu so spisovateľmi **Boženou Mačingovou** a **Michalom Sabadošom**. Hostia najprv hovorili o svojom živote a práci. Deti veľmi zaujali smutné, ale aj veselé zážitky hlavného účastníka 2. svetovej vojny Michala Sabadoša. Z tvorby pani Mačingovej, žiakov zaujalo rozprávanie o knihách: „Danuška“ a „Šibalstvá mravčiaka Štipka.“ O tom, že išlo o veľmi zaujímavé a poučné podujatie svedčí aj družná beseda, ktorá sa rozprúdila medzi účastníkmi.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

Činnosť Okresnej knižnice

vo Vranove nad Topľou v roku 1986

- ❖ v marci 1986 sa uskutočnila pre seniorov beseda na tému ako zbierať **liečivé rastliny**. Pracovníci knižnice ju spojili s premietaním **dokumentárneho filmu, ukážkami a výstavou kníh**,
- ❖ na vzbudenie záujmu o knihy pracovníci knižnice organizovali: **besedy o knihách so spisovateľmi, kvízy, literárne hry**,
- ❖ pre žiakov bola zaujímavá aj beseda, s redaktormi I. Gofusom a A. Mustinovou, o práci redaktora.

212 hudoťnej jesene prehlieli Košickému dycho-
vemu kvintetu a pialsko novembra soviet-
skému huslistovi Alexandru Jablakovu
a slovenskému harfistovi Miloslavovi Tildnerovi.

Knižnica: Starší ľudia veľmi dobre vedia, že
ani knihy, časopisy, rozhlasový, či televízny
prijemac nenahradia priamy styk s človekom.
Pochopenie a ľudský cit človeka v starobe
veľmi potrebuje. Pracovníčky okresnej a mestskej
knižnice vychádzajú z tejto skutočnosti
a organizovali v Mesiaci úcty k starším
pre obyvateľov "Domu pensionárov" vo Vranove
produktívnu besedu na tému ako zbierať
liečivé rastliny. Veľmi vhodne ju spojili
s dokumentárnym filmom, praktickými
ukážkami a výstavou kníh.

Na vzbudenie záujmu o knihu medzi
mládežou používajú pracovníci knižnice
rôzne formy práce. Mnohé sú už tradičné,
ako napríklad besedy o knihách, stretnutia
so spisovateľmi, kvízy, literárne hry. Mi-
kolko krát do roka organizujú pre mládež,
dospelých akcie s cieľom vzbudiť záujem
o to, ako vzniká kniha. Medzi inými sa
organizujú štáb z Vranova navštívi re-
daktori Východoslovenského vydavateľstva
v Košiciach J. Gofus a A. Mustinová. Tyvili-
li pred redaktormi od výberu rukopisov
až po vydanie knihy. Najmä mladí
spesikli rôznymi názorovými prúdmi.

Pútače: Doktorčina v poradí už desiatu
ročník výstavnej súťaže "Vojenský vý-
stava delí a mládež", znamená pre
mnohých jej účastníkov morálny prínos

Zápis v kronike mesta
Fond: MsNV vo Vranove nad Topľou 1949 - 1990.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ **2. apríl 1987** - vyhlásený za **Medzinárodný deň detskej knihy** bol významným dňom aj pre OK vo Vranove nad Topľou. Na počesť narodenia detského rozprávkara **Hansa Christiana Andersena** sa v knižnici uskutočnilo pre mladší školský vek **súkienko** na motívy rozprávky Sedmikráska. Deťom sa podujatie veľmi páčilo a pokúšali sa o vlastné prevedenie a ilustrovanie rozprávky.
- ❖ Okresná knižnica v roku 1987 otvorila **hudobné oddelenie a klubovú čítareň**, ktorá bola otvorená v **pondelok, utorok, stredu a piatok**.

100 rokov knižničnej činnosti vo Vranove nad Topľou

Činnosť Okresnej knižnice vo Vranove nad Topľou v roku 1987

Deviaty apríl - tento deň **Knižnica:**
ustanovila Medzinárodná únia pre
prácu s detskou knihou za Medziná-
rodný deň detskej knihy. Je to deň
narodenia Hansa Christiana Andersena.
Ani mládežnícke oddelenie Mestskej a Okres-
nej knižnice neváha na takto význam-
ného svetového rozprávkára, a pri tejto prí-
ležitosti pripravilo pre mladší školský vek
rozprávkové súkienko na motív rozprávky

Liedmieraška, ktoré v rámci "Mesiaca
kníky" predviedlo žiakom Základných
škôl a Maderských škôl vo Vranove nad
Topľou. Deťi veľmi spontánne reagovali na
rozprávku a po skončení rozprávky sa po-
kúšali o vlastnú dramatizáciu, či ilus-
tráciu tejto rozprávky.

Okresná knižnica vo Vranove nad
Topľou otvorila prvého decembra tohto
roku hudobné oddelenie a klubovú či-
sťareň. Na počúvanie je tu k dispozícii
súčasť dvesto gramofonov v oblasti rôznej,
populárnej, ľudovej hudby a hovoreného
slova, magnetofónové pásky, kaskety a
videokaskety. Oddelenie je otvorené v po-
deľok, utorok, stredu, piatok a to od
piatej do dradnatej hodiny večernej.

Na zasadnutí okresnej tlačovej
komisie Okresného výboru Komunistickej
strany Slovenska v prvej polovici mája
odovzdal súdruh J. Minic, predseda
krajkej tlačovej komisie východosloven-
ského Krajského výboru Komunistickej
strany Slovenska "Čudovný štandardu"
za najlepší výsledky v rozširovaní stra-
níckej tlač do rúk tajomníka Okresného
výboru Komunistickej strany Slovenska vo
Vranove nad Topľou J. Lachoviča. Vlášťstvo
v kraji si naše mesto i okres vybojovalo odä-
ka systematickej organizátorskej práci okres-
nej správy spojov, ktorú na hlavnostnom
podujatí zastupoval riaditeľ T. Marcin.

Zápis v kronike mesta

Fond: MsNV vo Vranove nad Topľou 1949 - 1990.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ **V marci 1989** - „Mesiac knihy,, sa zaviedli v OK vo Vranove nad Topľou viaceré novinky pre čitateľov a používateľov služieb knižnice. Bol zorganizovaný **Deň otvorených dverí a slávnostný zápis prvákov**. Ďalšie podujatie pripravilo oddelenie pre deti, zdramatizovalo rozprávkové pásmo „**O čom rozprávali slová.**“
- ❖ Uskutočnili sa **besedy so spisovateľmi, prednášky, filmové premietania, gramokonzert, videoprogramy atď.** S veľkým záujmom sa stretla **prednáška psychológa** na tému: „**Ako môže kniha zbaviť človeka stresu.**“

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ Na začiatku **90. rokov 20. storočia** sa v okrese Vranov nad Topľou nachádzalo **74** knižníc. Z toho počtu bola 1 knižnica okresná, 12 knižníc strediskových a 61 knižníc miestnych. V tomto období dochádza k zmene riadenia knižníc. Okresná knižnica vo Vranove nad Topľou prešla pod priame riadenie **Ministerstva kultúry Slovenskej republiky**. Knižnice v okrese sa dostali pod riadenie obecných úradov a to sa negatívne odrazilo na ich fungovaní. Kvôli finančným problémom boli mnohé knižnice v priebehu 90. rokov 20. storočia zrušené. V tomto období mali v okresnej knižnici premiéru: **„Nedeľa v knižnici a iné podujatia“**.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

❖ **Metodické oddelenie** v priebehu **90. rokov 20. storočia** usmerňovalo knižnice v oblasti poskytovania knižničných služieb. Organizovali sa **metodické dni** v strediskových knižniciach. Funkciu riaditeľky knižnice v tomto období zastávala **Tatiana Koščová**. Knižnica organizovala rôzne podujatia či už na **podporu čítania** alebo **príjemného využitia voľného času Vranovčanov**. Knižnica na spracovanie knižničného fondu zakúpila program **LIBRIS** a na spracovávanie bibliografických záznamov slúžil program **BIBLIS**. Došlo aj k zmenám názvu knižnice najprv na **Vihorlatskú knižnicu** a potom na **Hornozemplínsku knižnicu**.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

Stretnutia (besedy) v Hornozemplínskej knižnici

Albertom Marenčinom (uprostred),
spisovateľom, výtvarníkom,
dramaturgom a scenáristom

Stanislavom Rakúsom (druhý zľava),
spisovateľom a univerzitným
profesorom

Pavlom Hudákom,
básnikom a publicistom (prvý sprava)

Štefanom Kasardom,
dramatikom a spisovateľom

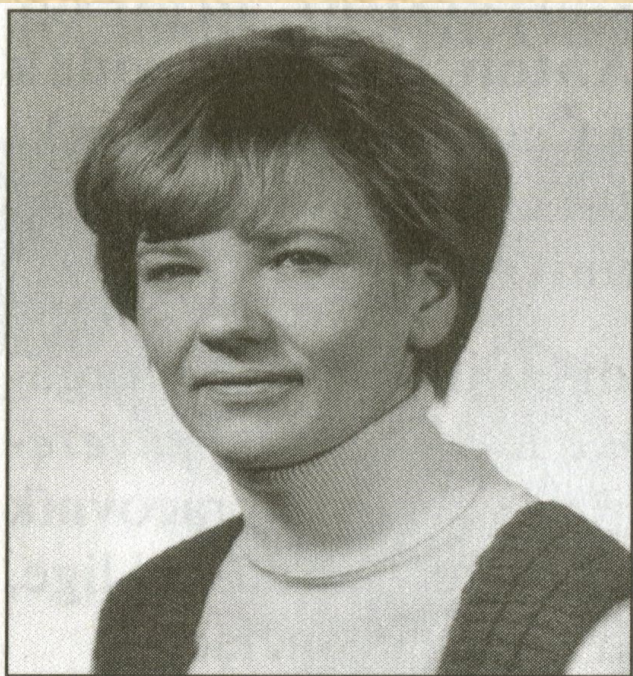
Danielom Hevierom,
básnikom, dramatikom a výtvarníkom

Imrichom Michnovičom (prvý zľava),
historikom a vysokoškolským pedagógom

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

Riaditeľky knižnice vo Vranove nad Topľou

Mgr. Tatjana Koščová,
riaditeľka vranovskej
HZK

Emília Antolíková

Margita Foberová

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

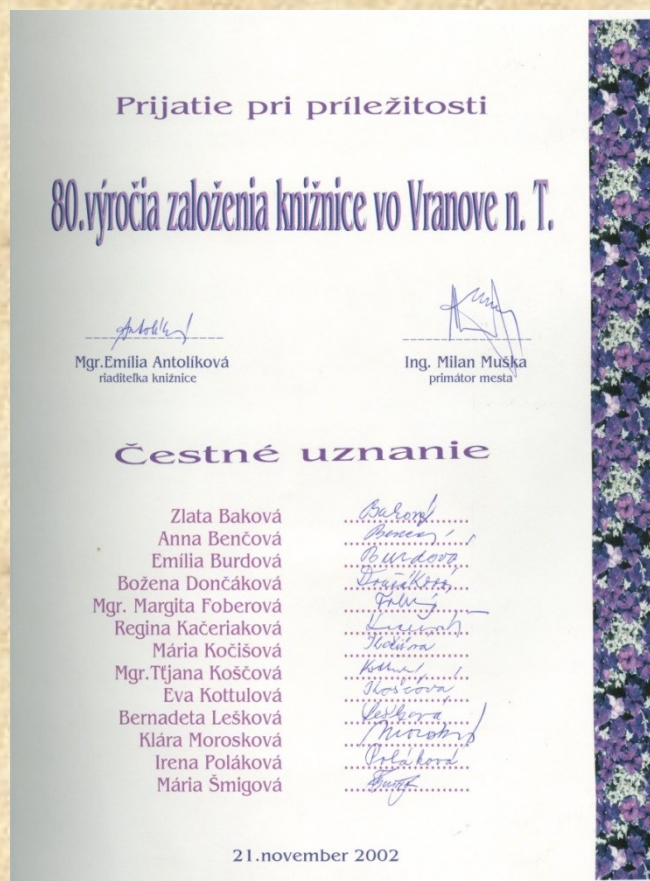
- ❖ **V 21. storočí** sa knižnica pripojila k *internetu*. Zapojila sa do prvého ročníka projektu ***Týždeň slovenských knižníc*** a zorganizovala autorské súťaže ***Vranovský Literát a Rozprávka 2000***. Zriadilo sa nové oddelenie ***špeciálnych služieb a čítárne***, kde došlo k zriadeniu ***informačného centra pre nezamestnaných***. Pre lepšiu motiváciu detského čítania sa knižnica zapojila do projektu ***V čítaní je poznanie***. Pre deti sa pripravilo podujatie ***Noc s Andersenom*** - detskí čitatelia strávili noc v knižnici. Zaviedol sa ***knižnično-informačný systém KIS3G***, ďalej sa zaviedol systém ***Virtua*** pre služby čitateľom.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ Hornozemplínska knižnica v roku **2002** oslávila významné jubileum - **80. výročie vzniku knižnice**. Pri tejto príležitosti boli bývalé aj súčasné knihovníčky prijaté v obradnej sieni primátorom mesta Vranov nad Topľou. Primátor mesta Milan Muška zablahožela knihovníčkam k jubileu. V príhovore sa knihovníčkam poďakoval za vzornú prácu a vyjadril želanie, aby v knižnici pribúdalo kníh i čitateľov. Po prednesení príhovoru pristúpil k odovzdávaniu **Čestného uznania za rozvoj knižnice**. Osláv sa zúčastnili aj predstavitelia iných kultúrnych ustanovizní v okrese.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

80. výročie založenia knižnice

Zápis v pamätnej knihe
Fond: MsÚ vo Vranove nad Topľou 1991 - 2006.

100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou

- ❖ ***Hornozemplínska knižnica*** vo Vranove nad Topľou aj v súčasnosti poskytuje pre verejnosť široké spektrum kultúrnych informácií a organizuje podujatia kultúrneho a vzdelávacieho charakteru. Pre čitateľov je k dispozícii v knižnici 75 000 dokumentov a za rok do fondu knižnice pribudne okolo 4000 nových kníh. Každoročne knižnica zorganizuje viac ako **550 podujatí** pre všetky vekové skupiny s cieľom **propagovať činnosť knižnice** pre všetky vekové kategórie. Knižnica využíva aj **najmodernejšie technológie**: sprístupnenie **3D tlače**, aktivity s kreatívnou dielňou FabLab, **počítačové kurzy**.

100 ROKOV KNIŽNIČNEJ ČINNOSTI V OKRESE VRANOV NAD TOPL'OU

©

MINISTERSTVO VNÚTRA SR

ŠTÁTNY ARCHÍV V PREŠOVE

PRACOVISKO ARCHÍV VRANOV NAD TOPL'OU

BUDOVATEĽSKÁ 1277

093 01 VRANOV NAD TOPL'OU